

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

УДК 378.147

Антоненко І. І.
Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут”

ЖАНРОВИЙ ПІДХІД ДО ВІДБОРУ ТЕКСТІВ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ПОЛІГРАФІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ АНГЛОМОВНОГО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ

Стаття присвячена проблемі навчання іноземних мов студентів немовних вузів і проблемі професійної освіти фахівця. Особлива увага приділяється навчання професійно орієнтованого писемного спілкування іноземною мовою та формуванню у студентів іншомовної професійно спрямованої комунікативної компетенції, компонентам системи навчання іноземної мови професійного спрямування, визначення змісту і мети навчання іноземної мови у немовному вузі. У статті досліджується жанровий підхід як різновид когнітивно-комунікативного підходу, такі поняття жанрового підходу, як жанр та жанрова компетенція, визначається їх місце у методичці навчання писемного мовлення. Обґрунтовується доцільність використання жанрового підходу у навчанні студентів та у відборі матеріалів для навчання писемного мовлення англійською мовою. Визначаються принципи та підходи до відбору матеріалів для навчання та ті критерії, яким має відповідати навчальний текст. Аналізуються групи жанрів, які є типовими для письмової мовленнєвої діяльності майбутніх фахівців, та подається класифікація жанрів періодичної преси.

Ключові слова: навчання письма англійською мовою, жанровий підхід, жанр, інформаційні жанри, аналітичні жанри, преса.

Процес професійної підготовки спеціалістів у поліграфічній галузі спрямовано на підготовку інтелектуального та висококваліфікованого фахівця. Реалізація нових освітніх цілей неможлива без розвитку професійної компетентності, важливим компонентом якої є здатність до іншомовного професійно-орієнтованого спілкування, як в усній, так і в письмовій формах. Актуальність теми зумовлена тим, що студенти не володіють професійно-спрямованою писемною комунікацією на належному рівні, і важливою проблемою є питання пошуку та відбору навчального матеріалу, який є основою змісту навчання англійської мови за професійним спрямуванням, і створенні сприятливих дидактичних умов для освоєння навчально-професійного матеріалу, мотивації та стимулювання

інтелектуального розвитку та креативності студентів.

Метою статті є проаналізувати підходи до відбору матеріалів для навчання писемного мовлення англійською мовою та критерії, яким має відповідати навчальний текст, при цьому особлива увага приділяється жанровому підходу. Проблемі навчання іншомовного писемного мовлення присвячені роботи Т. В. Глазунової, Н. В. Горобченко, Н. В. Зінукової, Л. К. Мазунової, О. М. Устименко, Г. С. Скуратівської, С. В. Литвин, V. Evans, О. В. Пінської, В. В. Сафонової, Т. Hedge, Р. Джордан та ін. У навчанні іншомовного писемного мовлення вчені застосовують процесуальний, текстуальний і жанровий підходи. Ми зосередимось на жанровому підході. Жанровий підхід є одним із різновидів когнітивно-комунікативного підходу в методиці навчання професійно орієнтованого спілкування. Він передбачає навчання тих, хто буде застосовувати різні жанри, які характерні для певної сфери спілкування фахівців. Жанровий підхід надає можливість моделювати ситуації професійного спілкування і використовувати фахові тексти, що сприяє розвитку жанрової компетенції, і використовувати фахові тексти, що сприяє розвитку фахівця. Проблему жанрової компетенції досліджували в лінгвістиці такі науковці, як В. І. Карасик, О. Б. Сиротініна, Л. Є. Шевніна та інші. Дослідники вважають, що жанр – це тип, рід твору, який відзначається особливими, тільки йому властивими рисами й ознаками щодо композиції, структури, образних засобів і творчих прийомів, мови і стилю викладу і лежить в основі рішення будь-якої творчої задачі. Необхідно знати критерії віднесення тексту до того чи іншого жанру класичної класифікації, при цьому важливо брати до уваги ступінь типізації, засіб відображення реальної дійсності, тематичну своєрідність, структурно-композиційні особливості текстів, технічні умови створення журналістських творів. Коли фахівець розробляє тему, аналізує факти, що потрапили в поле зору, він здійснює певний вибір жанру на попередній стадії своєї роботи. Переконавання про те, що журналіст, редактор, рекламіст не думає про жанр майбутнього тексту і той складається сам собою, суперечить творчому процесу. Інтуїція, як складова частина творчості, сприяє народженню цілісного тексту, який вбирає в себе необхідні жанрові елементи, підкоряючись логіці розвитку думки автора. Оволодіння жанровими законами пов'язане передусім з баченням структури тексту. Якщо майбутній журналіст буде добре розуміти й виразно бачити структурні елементи, з яких складається жанр, то він зможе на цій підставі успішно розв'язати завдання створення тексту. Кожен, хто навчається журналістиці, вивчає систему жанрів, тому що, не оволодівши жанровими типами не можливо досягти рівня професіоналізму. Тезу про важливість жанрового підходу до навчання письма знаходимо в дослідженні Т. Н. Єналієвої [3]. Дослідниця розробила методику навчання

студентів писати анотації, наукові статті, дипломні роботи, а також рецензії на них. Такі види писемних робіт мотивують процес навчання іноземної мови і наближають до комунікативної функції. Детальну структуру процесу навчання письма, починаючи від написання декількох пов'язаних за змістом речень до писемного викладу думок, що містять аналіз прочитаного або прослуханого твору, письмове рецензування текстів різних жанрів і створення власних творчих письмових творів, пропонує Я. М. Колкер [4]. Дослідниця Л. Є. Шевніна вважає, що жанровий підхід є одним із важливих різновидів когнітивно-комунікативного підходу, який розглядає мовлення в соціальному контексті й визначає номенклатури необхідних жанрів, послідовності методичної роботи з ними й оволодіння різними стратегіями та способами утворення текстів різних типів. Жанровий підхід передбачає формування жанрової компетенції, знання комунікативних цілей, макроструктур і мовних особливостей жанрів текстів, й уміння продукувати власні, надає можливість інтенсифікувати розвиток мовленнєвих умінь у писемному мовленні. Формування жанрової компетенції виявляється у вмінні дотримуватися комунікативних норм об'єктивного відображення змісту ситуації, використанні мовленнєвих зразків, словосполучень, сталих зворотів, термінів, інформації. До складу жанрової компетенції відносять три основні компоненти: 1) лінгвістична компетенція; 2) предметна компетенція; 3) прагматична / стратегічна компетенція [9]. На нашу думку формування жанрової компетенції у студентів поліграфічних спеціальностей може і має формуватись на заняттях з іноземних мов. Як відомо, мета навчання іноземної мови у немовних вищих навчальних закладах полягає у формуванні у студентів іншомовної професійно-спрямованої комунікативної компетенції, у розвитку умінь і навичок здійснювати спілкування в усній і письмовій формах у межах професійної сфери і тематики, визначених програмою. Комунікативна компетенція потрібна журналісту, рекламисту, редактору для виконання складних професійних завдань в умовах інформаційного різноманіття та налагодження міжнародних зв'язків з метою розвитку професійно-ділових контактів та обміну досвідом із зарубіжними партнерами. С. С. Коломієць підкреслює, що спільна діяльність з іноземними фахівцями може мати форму прямих організаційних зв'язків або обмін досвідом, або взаємна інформація з науково-технічними та виробничими перспективами розвитку, переддоговірна робота по розробці проекту, прямі економічні зв'язки, створення спільних підприємств [5]. Для майбутніх спеціалістів зі зв'язків з громадськістю, працівників рекламних агенцій, журналістів та редакторів володіння англійською мовою розглядається як важливий компонент підготовки до професійної діяльності, яка передбачає участь у переговорах, виставках та конференціях, написання статей, повідомлень для засобів

масової інформації, проспектів, брошур, буклетів. Майбутні фахівці повинні вміти аналізувати праці конкурентів та вести кореспонденцію та документацію іноземною мовою. Проблема навчання писемного мовлення у немовних вищих закладах набула сьогодні особливої уваги, тому що потрібні фахівці, які вміють продукувати письмові тексти для професійної діяльності, а також передбачається участь студентів у науково-дослідній роботі. Пізнавальна й мотивована направлена наукова діяльність студента сприяє накопиченню його професійного досвіду, формуванню самостійності й креативності для вирішення фахових практичних завдань. Слід відмітити, що протягом навчання студенти немовних факультетів неодноразово письмово оформлюють добірки матеріалів із різних навчальних дисциплін згідно з вимогами та стандартами. Е. В. Васільєва визначає, що для студентів стає важливим вміння письмово висловлюватися іноземною мовою з професійних наукових питань. Відповідно актуалізується проблема оволодіння “англійською мовою для спеціальних цілей” (English for Specific Purposes), а саме таким її різновидом як “англійська мова для академічних цілей” (English for Academic Purposes), тобто основами академічного англомовного писемного мовлення [2].

Особливого значення набуває визначення змісту навчання мови професійного спрямування, який направлений на підвищення рівня володіння іноземною мовою студентами поліграфічних спеціальностей та формування іншомовної компетенції. Навчальні програми основних дисциплін, які редактори та рекламисти Видавничо-поліграфічного інституту вивчають, поєднує те, що вони ставлять за мету ознайомити студентів із системою газетних та журнальних жанрів, досягти розуміння особливостей і призначення кожного жанру. Слідом за дослідницею С. С. Синєкоп вважаємо важливими такі складники змісту навчання писемного мовлення професійного спрямування: 1) сфери спілкування, теми, мовленнєві ситуації; 2) країнознавчі та лінгвокраїнознавчі мовні знання; 3) мовний матеріал; 4) мовленнєвий матеріал; 5) мовленнєві навички; 6) вміння писемного мовлення; 7) вміння добирати й обробляти інформацію [8]. Сучасний професійно-орієнтований підхід до навчання іноземних мов передбачає формування у студентів здатності іншомовного спілкування у конкретних професійних, наукових, ділових сферах і ситуаціях з урахуванням особливостей професійного мислення.

Створення ефективної методики навчання майбутніх редакторів, журналістів, рекламистів професійно орієнтованого письма вимагає добору необхідних навчальних матеріалів та автентичних спеціальних текстів. Беручи до уваги погляд S. A. Berardo, С. Г. Вавіліна виділяє такі вимоги при відборі автентичних текстів для навчання:

- 1) відповідності змісту навчання (suitability of content) – текст має

відповідати потребам студентів та цілям навчання, типам текстів, які майбутній спеціаліст буде зустрічати за межами навчальної аудиторії, тобто в реальному житті;

2) перспективності вивчення (*exploitability*) – текст має сприяти реалізації навчальних цілей та розвитку певних навичок та умінь;

3) легкості для читання (*readability*) – в тексті має міститися новий та відповідний лексичний матеріал;

4) презентації (*presentation*) – текст має зацікавлювати студента [1].

При доборі навчальних текстів необхідно враховувати насамперед методичні принципи навчання іноземної мови і це має відбуватися відповідно до принципів, що визначають організацію процесу навчання англomовного письма у немовних вищих навчальних закладах. Слідом за С. С. Синекop вважаємо доцільним спиратися на такі принципи: науковості, доступності і посиленості, інтерактивності і соціальної взаємодії, інтегрованості інформаційних технологій у процесі навчання письма, забезпечення цілісності навчання в аудиторний і позааудиторний час, міжпредметних зв'язків і професійно орієнтованого навчання, інтегрованості навчання письма з іншими видами мовленнєвої діяльності, комунікативності, комплексного поєднання різних видів і типів вправ, систематичності й послідовності, комбінації індивідуального і кооперативного навчання [8].

У процесі діяльності щодо поширення соціальної інформації історично склалися способи поширення масової інформації – преса, радіо і телебачення. Кожен напрямок використовує свій власний, специфічний спосіб відображення життя, створює свої журналістські твори, тексти, повідомлення, свій індивідуальний шлях до читачів, слухачів і глядачів. Як відомо, кожен з напрямків масово-інформаційної діяльності містить кілька типів: публіцистичний, художній, науковий. Публіцистичний тип повідомлень відіграє важливу політичну та ідеологічну роль, впливаючи на діяльність різних соціальних інститутів і на суспільну свідомість. Сферою наукового типу повідомлень, який передбачає особливу мову і стиль, є виклад наукових відомостей у наукових виданнях. Художній тип повідомлень, на відміну від наукового, характеризується багатозначністю понять, вмінням узагальнити факт, використовуються різні стилістичні прийоми, різні прикметники для опису явищ. Якщо в наукових публікаціях йдеться про навколишній світ людини, то в художніх пишуть про саму людину, про її внутрішній світ, про ставлення до зовнішнього світу і його сприйняття кожною особистістю. У наукових журналах для опису явищ природи, понять, експериментів використовується ускладнена мова, а в масовій періодиці про ці ж поняття і явища говорять зрозумілою мовою. Про ці особливості продукування тексту завжди повинен пам'ятати журналіст і редактор, який

зайнятий підготовкою матеріалу.

Тексти для навчання писемного мовлення слід добирати з точки зору їхнього змісту, освітньої та пізнавальної цінності, доступності, комунікативної та професійної значущості. Методисти вважають інформативність тексту однією з головних вимог до якостей тексту. Новизна і важливість корисної інформації для читача виявляється могутнім стимулом у подоланні змістових та мовних труднощів, тому виникає питання про цінність отриманої інформації. Так, при написанні повідомлень як жанру академічного писемного мовлення слід враховувати: аудиторію читачів; мету написання; організацію інформації; стильові особливості. Е. В. Васільєвою були проаналізовані три підходи до навчання писемного мовлення: текстовий, процесуальний та соціальний. Дослідниця визначила стильові особливості академічного писемного мовлення, які є загальними для жанрів писемного мовлення: більша уніфікація та менша індивідуалізація лексичних одиниць і граматичних засобів порівняно з художньою літературою; стандартизація граматики, орфографії та пунктуації; організація матеріалу із врахуванням рівня його мовної підготовки, інтересів, поглядів, знання читача; чітке визначення ідеї, яка підтримана різного роду додатковою інформацією. Науковець надала визначення науково проблемно-тематичному повідомленню як конкретному жанру академічного стилю, вважаючи його діловим, нехудожнім, емоційно нейтральним монологом, яке готується як письмове повідомлення інтерперсональної комунікації, містить інформацію з певної теми чи проблеми. Ця інформація подається переважно дедуктивно-індуктивним методом і добирається з різноманітних джерел, які представлені в бібліографії у кінці роботи [2].

Майбутні журналісти та редактори працюють над набуттям умінь і навичок, щоб працювати з текстами різних стилів, які мають різне призначення, належать до різних тематичних розділів та мають різний характер інформації. Вони мають навчатися продукувати та редагувати різні види текстів, кожний з яких має свою специфіку, свою структуру, змістову побудову. У своїй статті М. С. Тимошик пише про необхідність набуття журналістом та редактором умінь і навичок кваліфіковано працювати з текстами, призначеними для публікації у газетах, журналах, рекламних та інформаційних виданнях, про важливість знання головних типологічних ознак видавничої продукції. Засвоєння цих завдань дає змогу журналісту і редакторові з'ясувати специфіку редакторської підготовки текстів до видання. Відомо, що зміст роботи залежить від конкретного видання і проблема полягає в тому, що не існує єдиної системи жанрового розподілу. У своїй класифікації щодо жанрового розподілу ми будемо спиратися на дослідження таких науковців, як А. А. Тертичного,

І. Л. Михайлина, В. В. Ворошилова, В. Й. Здоровеги, Г. П. Кривошея, Г. І. Назаренко, М. Халлер та інших, які виділили категорії жанрів, що уточнюються і доповнюються. Дослідники стилів та жанрів пишуть, що жанр, вид і рід є суміжними, у результаті чого їх плутають, те, що в одному джерелі називають жанром, в іншому відносять до видів. Слід пам'ятати, що жанри з'являлися і змінювалися у процесі історичного розвитку мистецтва, літератури і журналістики. Жанр обумовлюється різноманіттям конкретних можливостей художнього освоєння дійсності, відображає властивість вибірковості, його прагматичну направленість, пристосування до обставин життя. Фахівець змушений для реалізації своїх ідей вибирати з безлічі шляхів, рішень, способів один, найбільш реальний та досяжний. На думку А. А. Тертичного, для жанру важливим є перетворення об'єктивної дійсності. Це перетворення можна здійснити за допомогою груп методів: раціонально-пізнавальних і художніх. Але щоб зрозуміти, до чого веде їх застосування, слід згадати, що всі методи включають два рівні пізнання - емпіричний і теоретичний. Результат емпіричного дослідження постає в журналістиці як рух інформаційних публікацій. Застосування теоретичного рівня пізнання призводить до створення текстів, що зумовлюють появу аналітичних публікацій. Такі публікації відрізняються глибокою аргументацією та детальним опрацюванням причинно-наслідкових зв'язків [7]. Застосування художніх методів у журналістиці характеризується паралельним застосуванням раціонально-пізнавальних, що призводить до створення художніх та художньо-публіцистичних творів.

Вважаємо за доцільне розглянути групи жанрів, які є типовими для письмової мовленнєвої діяльності майбутніх фахівців поліграфічних спеціальностей. На основі способів відображення можна виділити три жанрові групи: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні. До інформаційних жанрів належать ті, у яких домінує повідомлення новин. До аналітичних відносять жанри, у яких домінує вивчення, аналіз і коментування фактів. Ціль цих жанрів – не тільки повідомити читача, глядача або слухача про факт, зацікавити його подією, яка відбулася, але й розкрити, показати сутність. До художньо-публіцистичних належать жанри, у яких аналіз поєднується з образно-художнім осягненням реальності.

І. Л. Михайлин вважає, що до інформаційних жанрів належать: замітка, звіт, репортаж, інтерв'ю. Особливістю інформаційного журналістського роду є: 1) обрання за предмет новини важливої суспільної події, 2) оперативне представлення її в достовірному повідомленні, 3) зредукованість коментарів, суб'єктивних оцінок, аналізу. Для текстів інформаційного жанру характерний інтерес до факту. У періодичній пресі тексти такого роду виступають основними носіями оперативної інформації, що дає змогу аудиторії знати про найбільш значущі, цікаві події у тій чи іншій сфері

дійсності. До другої жанрової групи відносять такі жанри, як кореспонденція, стаття, рецензія та огляд. Родові ознаки аналітичних жанрів: 1) встановлення журналістом однотипності фактів і явищ та об'єднання їх у логічний ряд; 2) узагальнення їх, зіставлення з іншими, встановлення зв'язку між ними; 3) оцінка ситуації і явища; 4) постановка проблеми і виявлення всіх її аспектів; 5) висловлення пропозицій про своє бачення розв'язання проблеми. До публіцистичних належать такі жанри, як замальовка, нарис, фейлетон, памфлет. Родові ознаки: 1) враження автора від розглянутих фактів, його оцінка; 2) домінантне значення суб'єктивних міркувань, авторської думки; 3) організаційна роль образного ряду, у якому пріоритетне значення набуває образ автора-публіциста; 4) проведення певної філософської (ідеологічної, моральної) концепції, яка має значення і використовує різні типи аргументів [6]. Аналітичні жанри розкривають зв'язки між явищами, дають їм соціальну оцінку. Функціонування аналітичних жанрів пов'язано з націленістю не стільки на повідомлення новин, скільки на аналіз, дослідження, тлумачення подій, процесів, ситуацій, що відбуваються. У цих жанрах основу становить осмислення проблеми, головним стає вміння міркувати, аналізувати, знаходити відповідні аргументи. Автор залучає читача в одnodумці, в активні соратники самого процесу мислення, таким чином на перший план стають функції впливу на читача, переконання у правильності авторської позиції. Читачі користуються міркуваннями, вдаються до розумового процесу, у процесі якого на підставі вже наявних знань здобувають нові знання. Для журналіста, редактора, рекламіста важливо заслужити довіру аудиторії, тому вони повинні ґрунтувати свої висновки на більшій кількості достовірних фактів, бути максимально об'єктивними і вміти викладати різні погляди, при цьому не нав'язувати свою думку, а підводити свого читача до відповідних висновків. Складність структурної організації аналітичних жанрів полягає в тому, що журналіст має справу з великою групою фактів, які вимагають ретельного відбору, систематизації, угруповання та класифікації, знаходження зв'язків між ними. Важливо розуміти, що цілісність може бути досягнута при наявності певної концепції, ідеї або думки, тому необхідно виявити потрібні факти для аналізу, визначити головні моменти основної проблеми.

Журналіст, редактор, рекламіст повинні знати такі основні аналітичні жанри друкованих засобів масової інформації, як стаття (аналітична, газетна, загальнополітична, передова, редакційна, наукова, критична, дискусійна, рекламна); кореспонденція (інформаційна, аналітична, критична, рекламна, проблемна); рецензія (літературна, наукова, рекламна, театральна); коментар (розширений, докладний, синхронний, полярний, коментар спеціаліста); огляд (економічний, міжнародний, політичний, культурний, спортивний); журналістське розслідування. До основних

жанрових форм інформаційного жанру друкованих засобів масової інформації відносять: інтерв'ю (бесіда, колективне, діалог, анкета); репортаж (пізнавальний, проблемний, подій); замітка (анотація, міні-рецензія, огляд, міні-історія); звіт (тематичний, аналітичний, хронікальний), інформаційна кореспонденція, рекламне оголошення, рекламна інструкція.

Журналістика сьогодні – це друковані, електронні та ефірні ЗМІ. Преса, Інтернет, телебачення та радіо дуже впливають на характеристики текстів і на особливості їх сприйняття аудиторією. Використання текстів електронних та інтернет-видань, матеріалів телебачення та радіо розширюють тематику для відбору текстів для навчання. При відборі та організації системи спеціальних текстів дуже важливий тематичний критерій, здатність організувати лексичний матеріал відповідно до предметного змісту. Важливо визначити перелік головних тем, до яких входять події в країні та за кордоном, економіка, суспільні та соціальні проблеми, культура, навчання у країні та за кордоном, робота, розваги. При виборі тематики текстів для навчання слід враховувати такі факти: теми, представлені в засобах масової інформації, необхідність та цінність текстів для майбутньої професійної діяльності, чи відповідають вони інтересам. Аналіз досліджень, присвячених відбору текстового матеріалу для навчання написання вторинного тексту на основі первинного, дає змогу зробити висновок, що навчальний текст є складним, необхідним, багатокомпонентним явищем, яке визначається з позицій як лінгвістики, психології, психолінгвістики, теорії комунікації, так і інших наук, що дають змогу обрати текст як одиницю навчання іншомовної мовленнєвої діяльності, під яким розуміємо автентичний текст з відомими прагматичному тексту характеристиками, що забезпечує досягнення навчальних цілей, а саме формування вмінь англомовного професійно орієнтованого письма. Існуючі в методиці критерії добору навчальних текстів визначають вимоги до автентичних текстів, з використанням яких буде здійснюватися навчання майбутніх фахівців англомовного професійно орієнтованого писемного мовлення. Серед них: жанрова відповідність, відповідність текстам професійно орієнтованої направленості, автентичність, тематичність, інформативність, логічність, композиційно-структурна організація, культурологічна та країнознавча цінність. Можемо стверджувати, що один з найбільш поширених підходів до відбору текстів для навчання іншомовної мовленнєвої діяльності – жанровий підхід. Визначення критеріїв добору англомовних автентичних текстів основних журналістських жанрів для навчання професійно орієнтованого писемного мовлення є перспективою подальшого дослідження для створення системи вправ на формування та розвиток навичок і вмінь писемного мовлення.

Використана література:

1. *Вавилина С. Г.* Принципы и критерии отбора текстов для обучения будущих журналистов профессионально ориентированному чтению // Вісник КНЛУ. Серія "Педагогіка та психологія". – К. : Вид. центр КНЛУ, 2012. – Вип. 21. – С. 109-118.
2. *Васильєва Е. В.* Навчання студентів мовних спеціальностей написання наукового проблемно-тематичного повідомлення англійською мовою : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 "Теорія та методика навчання: германські мови" / Е. В. Васильєва. – К., 2005. – 24 с.
3. *Еналиева Т. М.* Теоретическое и экспериментальное обоснование методики обучения письменному выражению мыслей на I курсе языкового вуза (английский язык) : автореф. дис. ... пед. наук : 13.00.02 / Т. М. Еналиева. – М., 1979. – 24 с.
4. *Колкер Л. М.* Теоретическое обоснование последовательности обучения письменному выражению мыслей на иностранном языке : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Л. М. Колкер. – М. : МГПИИЯ им. М. Горького, 1975. – 39 с.
5. *Коломиец С. С.* Обучение специалистов профессионально-ориентированному общению с зарубежными партнерами (на материале английского языка) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Коломиец Светлана Семеновна. – К., 1994. – 252 с.
6. *Михайлин И. Л.* Основы журналистики : підручник. – 5-те вид. перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 496 с.
7. *Тертычный А. А.* Жанры периодической печати / А. А. Тертычный. – М. : Аспект Пресс, 2000. – 312 с.
8. *Синекоп О. С.* Методика інтерактивного навчання англійського писемного мовлення майбутніх фахівців з інформаційної безпеки з використанням комп'ютерних технологій : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.02 / Синекоп Оксана Степанівна. – К., 2011. – 370 с.
9. *Шевніна Л. Є.* Формування жанрової компетенції в англійському діловому писемному мовленні майбутніх менеджерів туризму : автореф. канд. дис. (13.00.02). – Одеса, 2012. – 21 с.

АНТОНЕНКО И. И. Жанровый подход к отбору текстов для обучения студентов полиграфических специальностей англоязычной письменной речи.

Статья посвящена проблемам обучения иностранным языкам студентов нелингвистических вузов и профессиональному образованию специалиста. Определенное внимание уделяется обучению профессионально ориентированному письменному общению на иностранном языке и формированию у студентов иноязычной профессионально направленной коммуникативной компетенции, компонентам системы обучения иностранному языку профессиональной направленности, содержанию и целям обучения языку в неязыковом вузе. Рассматривается жанровый подход как разновидность когнитивно-коммуникативного подхода и такие понятия жанрового подхода, как жанр и жанровая компетенция, определяется их место в методике обучения письменной речи.

Обосновывается целесообразность использования жанрового подхода в обучении студентов и в отборе материалов для обучения письменной речи на английском языке. Определены принципы и подходы к отбору материалов для обучения и те критерии, которым должен соответствовать учебный текст, при этом особое внимание уделяется жанровому подходу. Анализируются группы жанров, которые являются типичными для письменной речевой деятельности будущих специалистов, представлена классификация жанров периодической прессы.

Ключевые слова: *обучение письму на английском языке, жанровый подход, жанр, информационные жанры, аналитические жанры, пресса.*

ANTONENKO I. I. Approach to the selection of texts for teaching English writing by students of the polygraphic specialities.

The article is devoted to problems of teaching foreign languages in non-linguistic universities and professional education of future specialist. Special attention is paid to teaching professionally oriented written communication in English and developing of professional communicative competence of students, components of the system of teaching foreign languages for professional communication,

contents and objectives of teaching foreign languages. The article deals with the genre approach as a variant of cognitive communicative approach. The concepts of the genre approach such as genre and genre competence are considered and their place in the methodology of teaching writing is defined. The expediency of use of genre approach in the training of students and to the selection of materials for teaching English writing is substantiated. The principles and criteria for learning materials selection for teaching foreign language for specific purposes are defined. The groups of genres that are typical for written communication of future specialists and the classification of genres of the periodical press are analyzed.

Keywords: *teaching writing in English, genre approach, genre, information genres, analytical genres, press.*

УДК 37.015.3 : 796] : 613.8

Бобровник С. І.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

КОНЦЕПЦІЇ СУЧАСНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

У статті зазначається, що феномен фізичної культури в сучасних умовах вимагає нових концепцій фізичного виховання школярів, пов'язаних з урахуванням провідних стимулів людської діяльності (інтересів, потреб, мотивів і цінностей), загальною спрямованістю на саморозвиток і самореалізацію особистості. Аналіз концепцій і підходів до підвищення ефективності фізичного виховання, проведений автором, розкриває різноманіття і полярність поглядів на досліджувану проблему. Досвід зарубіжних країн свідчить про те, що деякі дослідники у пошуках шляхів підвищення ефективності фізичного виховання віддають перевагу посиленню рухової активності, тренувальній спрямованості занять, розвитку рухових (кондиційних) здібностей перед процесом навчання руховим діям. Інші дослідники вважають, що пріоритетним має бути формування культури рухів, у зв'язку з чим основним для оптимізації фізичного стану учнів являється не кількість рухів (обсяг навантаження), а якість рухових дій, їх взаємодія як безпосередньо між собою, так і в структурі основних навчальних видів діяльності. Виділяється напрям інтеграції рухової і пізнавальної діяльності в процесі фізичного виховання (урочні заняття, факультативні навчальні заняття) на основі інтегрованого вирішення виховних, освітніх та оздоровчих завдань. Пропонується посилення освітньої спрямованості навчальних занять у системі загальної фізкультурної освіти, пов'язаної з формуванням системи спеціальних знань і раціональним використанням у повсякденній життєдіяльності. Тому аналіз існуючих зарубіжних концепцій фізичного виховання є вкрай важливим для розбудови вітчизняної системи фізичного виховання школярів.

Ключові слова: *концепції, фізичне виховання, школярі.*

Сучасні інноваційні та інтеграційні процеси у світі як рушійні сили еволюційного розвитку закономірно обумовлюють виникнення кризових ситуацій в освіті, у тому числі в системі фізичного виховання школярів. У сучасній освітній ситуації в Україні відзначається погіршення здоров'я школярів, нерозвиненість у них потреб у заняттях фізичною культурою і спортом. На це через низький соціально-економічний рівень впливає й